Demografické bilancie a demografický pohyb

1 Kontakt	
1.1 Organizácia	Štatistický úrad Slovenskej republiky
1.2 Adresa	Miletičova 3, 824 67 Bratislava
1.3 Kontaktná osoba	Neoníla Foltánová
1.4 Odbor	Odbor štatistiky obyvateľstva
1.5 Telefón	+421 2 50236 341; +421 2 50236 339
1.6 E-mail	info@statistics.sk

2 Aktualizácia metaúdajov	
2.1 Dátum poslednej zmeny	01.03.2023

3 Popis štatistiky

3.1 Popis údajov

Údaje o obyvateľstve sa vzťahujú na osoby s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky (občania SR, občania EÚ registrovaní na trvalý pobyt v SR a občania tretích krajín, ktorým bolo udelené povolenie na trvalý pobyt na území SR).
Zverejňujú sa údaje o počte, pohybe a štruktúrach obyvateľov s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky.
Demografická štatistika v SR je založená na výsledkoch jednotlivých sčítaní obyvateľov, ktoré sa realizujú v desaťročných intervaloch. Štatistický úrad SR v medzicenzovom období spracováva a publikuje údaje o počte a demografických štruktúrach obyvateľov v jednotlivých rokoch na základe priebežnej aktualizácie, ktorá sa vykonáva bilančnou metódou. Údaje o štruktúrach podľa pohlavia a veku sa spracovávajú k 31. 12. každého referenčného roka od úrovne obcí po úroveň SR a tiež ako stredný stav obyvateľstva (od roku 2011 počítaný ako aritmetický priemer stavov k 1. 1. a k 31. 12.).

3.2 Klasifikačný systém

Údaje sa zostavujú v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1260/2013 o európskej demografickej štatistike a s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 862/2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane a ich vykonávacími nariadeniami. Štatistika príčin úmrtí sa zostavuje v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1338/2008 o štatistikách Spoločenstva v oblasti verejného zdravia a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a jeho vykonávacím nariadením.

Demografická štatistika je metodicky a obsahovo porovnateľná v medzinárodnom meradle (napríklad, príčiny smrti sa u zomretých spracovávajú podľa Medzinárodnej štatistickej klasifikácie chorôb a príbuzných zdravotných problémov v znení 10. revízie; pri názvoch krajín sa uplatňuje číselník krajín podľa medzinárodnej normy ISO 3166).

3.3 Pokrytie štatistických oblastí a okruhov

Obyvateľstvo Slovenskej republiky, t. j. osoby, bez ohľadu na štátne občianstvo, ktoré majú na území SR trvalý pobyt:

• stav obyvateľstva (na začiatku a na konci sledovaného obdobia a stredný (priemerný) stav v sledovanom období),
• demografické udalosti (uzavretie manželstva, narodenie, potrat, úmrtie, rozvod, sťahovanie),
• štruktúry obyvateľstva (podľa pohlavia, veku, rodinného stavu, národnosti, krajiny narodenia, štátneho občianstva, vzdelania, územného členenia)
• územné členenie: obce, okresy, kraje, oblasti (NUTS 2), územie celej krajiny.

3.4 Štatistické pojmy a definície

Obyvateľstvo s trvalým pobytom (obyvateľstvo de iure):
Osoby s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky (občania SR, občania EÚ registrovaní na trvalý pobyt v SR a občania tretích krajín, ktorým bolo udelené povolenie na trvalý pobyt na území SR).Trvalý pobyt je miesto stáleho bydliska obyvateľa. Je to obec, v ktorej sa občan SR, resp. cudzinec zdržiava na základe úradnej registrácie, čiže prihlásenia sa na trvalý pobyt (zákon č. 500/2004 Z. z. a zákon č. 48/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov).
Stredný stav obyvateľstva sa počíta ako aritmetický priemer počiatočného a koncového stavu obyvateľstva v referenčnom roku. Do roku 2010 sa spracovával bilančnou metódou k 1. 7. referenčného roka, zmena vyplýva z postupov zaužívaných v európskom priestore.
Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 31. 12. sledovaného roku sa vypočítava bilančnou metódou z východiskových stavov k 1. 1., počtov živonarodených, zomretých a registrovaných zmien trvalého pobytu v príslušnom roku. Býva štandardne zhodný so stavom obyvateľstva k 1. 1. nasledujúceho roku. Výnimky sú v roku sčítania obyvateľov (stav obyvateľstva k 1. 1. roku, kedy sa realizovalo SODB nie je zhodný so stavom obyvateľstva k 31. 12. predchádzajúceho roku).
Živo narodení: Za živonarodené dieťa sa pokladá také dieťa, ktoré sa narodí aspoň s jedným zo znakov života, t. j., dýchanie, akcia srdca, pulzácia pupočníka alebo aktívny pohyb svalstva, aj keď nebol prerušený pupočník alebo nebola porodená placenta. Pôrodná hmotnosť pritom je:
a) 500 g a vyššia alebo
b) 499 g a nižšia, ak dieťa prežije 24 hodín po pôrode.
Úmrtie je nezvratné ukončenie bioelektrických procesov v centrálnej nervovej sústave organizmu.
Vnútorné sťahovanie je zmena obce trvalého pobytu osôb (vrátane cudzincov, ak sú prihlásení na trvalý pobyt) v rámci územia Slovenskej republiky. Vnútorné sťahovanie z obce do obce v okrese zahŕňa aj sťahovanie medzi mestskými časťami Bratislavy a Košíc.
Zahraničné sťahovanie je zmena krajiny trvalého pobytu bez ohľadu na štátne občianstvo.
Potrat je predčasné, samovoľné alebo navodené ukončenie tehotenstva vrátane mimomaternicového tehotenstva, pri ktorom plod neprejavuje znaky života a pôrodnú hmotnosť má nižšiu ako 1 000 gramov alebo prejavuje niektorý znak života a pôrodnú hmotnosť má nižšiu ako 500 gramov, ale neprežije 24 hodín, príp., ak sa nedá určiť hmotnosť plodu a ide o tehotenstvo kratšie ako 28 týždňov.
Umelé prerušenie tehotenstva (umelý potrat, interrupcia) je navodené ukončenie tehotenstva vrátane mimomaternicového tehotenstva.
Samovoľný potrat (spontánny potrat) je samovoľné ukončenie tehotenstva, t. j. potrat podmienený biologicky, bez zjavného vonkajšieho zásahu.
Ďalšie štatistické pojmy a definície sú dostupné v Slovníku pojmov na portáli ŠÚ SR: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/metadata/Vocabulary

3.5 Štatistická jednotka

Počet osôb.

3.6 Cieľová populácia

Obyvateľstvo s trvalým pobytom.

3.7 Geografické pokrytie

Údaje sú spracovávané za všetky obce Slovenskej republiky v triedení podľa 4 oblastí (NUTS 2), 8 krajov a 79 okresov.

3.8 Časové pokrytie

Od roku 1920 (pohyb obyvateľstva /pramenné dielo/).

3.9 Bázické obdobie

Bázické obdobie sa nepoužíva.

4 Merná jednotka

absolútny počet osôb, promile, percento, počet rokov

5 Referenčné obdobie

Publikujú sa údaje s referenčným dátumom koniec roka (31. december), prípadne údaje charakterizujúce udalosti v kratších časových intervaloch (v mesiaci, štvrťroku, polroku). Údaje o štruktúre obyvateľstva podľa pohlavia a veku sa spracúvajú a publikujú aj ako stredný stav obyvateľstva.

6 Inštitucionálny mandát

6.1 Právne akty a iné dohody

Zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike, v znení neskorších predpisov
Program štátnych štatistických zisťovaní

Medzinárodné právne predpisy:

- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č.1260/2013 o európskej demografickej štatistike

- Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č.205/2014, ktorým sa stanovujú jednotné podmienky vykonávania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1260/2013 o európskej demografickej štatistike, pokiaľ ide o členenie údajov, termíny predkladania a revízie údajov

• Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 862/2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane

• Nariadenie Komisie (EÚ) č. 351/2010, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 862/2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane, pokiaľ ide o vymedzenia kategórií skupín krajiny narodenia, skupín krajiny predchádzajúceho obvyklého pobytu, skupín krajiny nasledujúceho obvyklého pobytu a skupín štátnej príslušnosti

• Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1338/2008 o štatistikách Spoločenstva v oblasti verejného zdravia a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci
• Nariadenie Komisie (EÚ) č. 328/2011, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1338/2008 o štatistikách Spoločenstva v oblasti verejného zdravia a bezpečnostia ochrany zdravia pri práci, pokiaľ ide o štatistiku o príčinách smrti

• Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 o európskej štatistike

• Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2015/759, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 223/2009 o európskej štatistike

6.2 Spoločné využívanie údajov

Štatistické informácie sú zdrojom pre plnenie záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z požiadaviek európskeho štatistického systému, požiadaviek medzinárodných inštitúcii, na zabezpečenie potrieb informačného systému Štatistického úradu Slovenskej republiky.

7 Štatistická dôvernosť

7.1 Politika štatistickej dôvernosti

Orgány vykonávajúce štátnu štatistiku sú povinné zaistiť ochranu dôverných štatistických údajov pred zneužitím spôsobom stanoveným v § 25a a § 29 a 30 zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov. Dôverné údaje sa nesmú bez súhlasu právnických osôb alebo fyzických osôb, ktoré ich poskytli a ktorých sa týkajú, zverejňovať ani komukoľvek oznamovať, ani použiť na iné než štatistické účely.

7.2 Zaobchádzanie s údajmi

Zamestnanci orgánov vykonávajúcich štátnu štatistiku, resp. zabezpečujúcich spracúvanie štatistických zisťovaní alebo zber údajov sú povinní zachovávať mlčanlivosť o dôverných štatistických údajoch, s ktorými sa oboznámia. Povinnosť zachovávať mlčanlivosť má aj ten, komu bol dôverný štatistický údaj poskytnutý na vedecké účely.
ŠÚ SR poskytuje alebo zverejňuje štatistické údaje a informácie bez priamych identifikátorov v takej podobe, aby v nich údaje poskytnuté žiadateľom nemohli byť priamo ani nepriamo identifikované (teda uplatňuje aktívnu ochranu pre všetky spravodajské jednotky).

8 Politika zverejňovania

8.1 Kalendár prvého zverejnenia

Kalendár prvého zverejnenia obsahuje časový harmonogram prvého publikovania vybraných ukazovateľov. Údaje budú v deň uvedený v Kalendári prvého zverejnenia zverejnené o 9,00 hodine na internetovej stránke ŠÚ SR (www.statistics.sk) v časti Katalóg informatívnych správ a zároveň sú k dispozícii u hovorcu ŠÚ SR (tel. 02/50 236 55). Upozornenie na upresnenie termínov je tiež zverejňované na internetovej stránke ŠÚ SR.
Princípy zverejňovania a poskytovania štatistických informácií: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/services/infoservis/principles
Štatistický úrad Slovenskej republiky touto informáciou záujemcom predkladá postupy pri zverejňovaní a poskytovaní štatistických informácií, charakteristiky základných foriem zverejňovania a jednotlivých druhov produktov a služieb, vymedzenie princípov vzťahov s používateľmi štatistických informácií, zásady poskytovania produktov a služieb, cenovú politiku štandardných a neštandardných výstupov na základe požiadaviek.
Zverejňovanie a poskytovanie štatistických informácií sa uskutočňuje v súlade so zákonom NR SR č. 540/2001Z. z. o štátnej štatistike , v znení neskorších predpisov. Zverejňovanie a poskytovanie štatistických informácií musí spĺňať kritériá stanovené v Kódexe postupov pre európsku štatistiku, ktorými sú najmä včasnosť, presnosť, spoľahlivosť, relevantnosť, zrozumiteľnosť, nestrannosť, objektívnosť, odborná nezávislosť a efektívnosť vynaložených nákladov.

8.2 Prístup ku kalendáru prvého zverejnenia

Kalendár prvého zverejnenia: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/products/Prve-Zverejnenie-Kalendar/Rozsireny-Kalendar

8.3 Prístup používateľov k štatistickým informáciám

— bezplatne, na portáli ŠÚ SR:
https://slovak.statistics.sk
Aktuality: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/demography/population/news
Ukazovatele: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/demography/population/indicators
Publikácie: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/demography/population/publications

Metaúdaje: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/demography/population/metadata
DATAcube. : http://datacube.statistics.sk/#!/lang/en
— prostredníctvom Informačného servisu: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/services/infoservis

9 Periodicita zverejňovania

• mesačne a štvrťročne (predbežné údaje: mesačné a štvrťročné údaje o stave a pohybe obyvateľstva
• ročne (definitívne údaje: bilancie obyvateľstva, podrobné tabuľky o jednotlivých demografických procesoch; kombinačné tabuľky majúce charakter demografickej ročenky /tzv. pramenné dielo/,

špecifické výstupy, napr. úmrtnostné, sobášne, rozvodové tabuľky, tabuľky plodnosti; definitívne mesačné a štvrťročné údaje za uplynutý referenčný rok).

Termíny vydania informatívnych správ a publikácií:

• Informatívne správy o stave a pohybe obyvateľstva: 1. – 3. štvrťrok prebiehajúceho roku (štvrťročné správy), 1. štvrťrok nasledujúceho roka (ročná správa za referenčný rok)
• MY V ČÍSLACH – Pohyb obyvateľstva: marec
• MY V ČÍSLACH – Zahraničné sťahovanie: apríl
• edícia ŠTATISTIKA V SÚVISLOSTIACH (analýzy hlavných vývojových trendov jednotlivých demografických procesov v SR a celkového demografického vývoja v SR): október
• Pohyb obyvateľstva v Slovenskej republike (Pramenné dielo): jún
• Štatistická ročenka SR: január

10 Dostupnosť a zrozumiteľnosť

10.1 Tlačové správy

https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/products/office.activites

10.2 Publikácie

Publikácie sa vydávajú v súlade s edičným programom. Edičný program, zverejnený na internetovom portáli úradu v časti Produkty/Katalóg publikácií , poskytuje prehľad publikácií, ktoré úrad plánuje vydať v príslušnom roku. Edičný program obsahuje stručné anotácie k publikáciám, spôsob zverejnenia a objednávania, periodicitu vydávania, ako aj informácie o databázach úradu. Publikácie sú v termíne vydania vystavené na internetovom portáli. (Výnimkou sú Štatistická ročenka SR, ktorá sa vystavuje na internetovom portáli osem mesiacov po vydaní a časopis Slovenská štatistika a demografia, ktorý sa vystavuje v termíne vydania nasledujúceho čísla). Súčasťou publikácií sú metodické vysvetlivky a metaúdaje, obsahujúce základné charakteristiky publikovaných údajov a definície základných ukazovateľov.
Demografické publikácie, dostupné na portáli ŠÚ SR (https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/demography/population/publications) :
• Pohyb obyvateľstva v SR („Pramenné dielo“) (súbor kombinačných tabuliek)
• MY V ČÍSLACH – Pohyb obyvateľstva (tabuľky, grafy, mapy; aj v tlačenej forme)
• MY V ČÍSLACH – Zahraničné sťahovanie (tabuľky, grafy, mapy; aj v tlačenej forme)
• Edícia ŠTATISTIKA V SÚVISLOSTIACH (analýzy hlavných vývojových trendov jednotlivých demografických procesov v SR a celkového demografického vývoja v SR, obsahujú tabuľky, grafy, mapy: Hlavné trendy populačného vývoja v SR; Hlavné trendy vývoja sobášnosti v SR, 2018 (termín vydania: október 2019)
Iné publikácie obsahujúce údaje z demografickej štatistiky:
Štatistická ročenka SR
Štatistická ročenka regiónov Slovenska
Slovenská republika v číslach
Všetky údaje uverejnené na internetovom portáli vrátane databázy DATAcube sú bezplatné. Údaje spracované podľa individuálnych požiadaviek zákazníkov (prispôsobené potrebám) a vyhľadávaní z neverejných databáz úradu sú k dispozícii podľa cenníka informačných služieb ŠÚ SR. Viac informácií na www.statistics.sk , v sektore Služby / Informačné služby / Cenník informačných služieb ŠÚ SR.

10.3 On-line databázy

Demografická štatistika:
Verejné databázy:

DATAcube. (http://datacube.statistics.sk/#!/lang/en) ; vetva menu / Demografia a sociálne štatistiky / Obyvateľstvo / Bilancie obyvateľstva; Stav a pohyb obyvateľstva; Hustota obyvateľstva; Veľkostné skupiny obcí; Stredná dĺžka života
STATdat. (http://statdat.statistics.sk/cognosext/cgi-bin/cognos.cgi?b_action=xts.run&m=portal/cc.xts&gohome=)
Údaje sa zverejňujú v súlade s Harmonogramom aktualizácie verejnej databázy DATAcube.
Údaje prístupné používateľom systému sú duševným vlastníctvom Štatistického úradu SR a sú chránené autorským právom. Pri použití akýchkoľvek údajov z databázy DATAcube vo vlastných prácach a dokumentoch je potrebné uviesť ako zdroj Štatistický úrad SR a databázu DATAcube.

10.4 Prístup k mikroúdajom

Štatistické údaje sa zverejňujú v agregovanej forme.

K dôverným štatistickým údajom na vedecké účely majú prístup výskumné subjekty, najmä univerzity a iné organizácie vyššieho vzdelávania, ako aj organizácie alebo inštitúcie vedeckého výskumu. Štatistický úrad SR poskytne prístup k dôverným štatistickým údajom výskumným subjektom buď prostredníctvom zaslania anonymizovaných údajov alebo prostredníctvom vstupu do Výskumného dátového centra (VDC). ŠÚ SR udelí prístup prostredníctvom zmluvy o poskytovaní dôverných štatistických údajov na vedecké účely medzi výskumným subjektom a ŠÚ SR, v ktorej sú špecifikované podmienky prístupu k údajom, povinnosti zmluvných strán, opatrenia na zabezpečenie dôvernosti štatistických údajov a sankcie za porušenie týchto záväzkov.

Mikroúdaje sa posielajú výskumným subjektom vo forme anonymizovaného súboru údajov, t. j. sú chránené tak, aby sa minimalizovalo riziko opätovnej identifikácie a zachovala sa maximálna možná informatívna hodnota.

10.5 Iné

https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/demography/population/indicators
• Základné ukazovatele za SR od roku 1996
• Preddefinované tabuľky:
o kombinačné tabuľky "Pohyb obyvateľstva v Slovenskej republike (Pramenné dielo)", 1992 – 2018
o Tabuľky života (Zdravé roky života podľa EU SILC, úmrtnostné tabuľky 1996 – 2018, sobášne tabuľky slobodných 1996 – 2018, rozvodové tabuľky podľa dĺžky trvania manželstva 1996 – 2018, tabuľky plodnosti 1992 – 2018)
o Štruktúra obyvateľstva SR podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania
• Grafy a mapy:
o Vekové pyramídy obyvateľstva SR 1945 – 2018
o Mapy (vekové charakteristiky, národnosť, prírastky obyvateľov, sobášnosť, rozvodovosť, migrácia, plodnosť, pôrodnosť, potratovosť, úmrtnosť), okresy SR, 2009 – 2018
• Metaúdaje , O téme (systém demografickej štatistiky v SR), Slovník pojmov
Každoročné medzinárodné zbery údajov demografickej štatistiky a štatistiky migrácie:

— organizované Eurostatom:
• DEMOBAL (*Demographic balance and crude rates at national level*): prvé výsledky týkajúce sa hlavného demografického vývoja v SR v sledovanom roku; termín: do 6 mesiacov po skončení sledovaného roka (30. 6.).
• URESPOP (*Total usually resident population at national level for the purposes of Qualified Majority Voting in the Council of the EU*): celkový počet obyvateľov s obvyklým pobytom na území SR na účely hlasovania kvalifikovanou väčšinou v Rade EÚ; termín: do 8 mesiacov po skončení sledovaného roka (31. 8.)
• NOWCAST (*Nowcast demographic data collection; Nowcasting Data Collection*): najnovšie dostupné (predbežné) mesačné údaje o počte živo narodených, zomretých, prisťahovaných a vysťahovaných v SR v prebiehajúcom sledovanom roku na účely odhadu počtu obyvateľov v nasledujúcom roku; termín: 30. 11. toho istého roku
• UNIDEMO: definitívne výsledky týkajúce sa hlavného demografického vývoja v sledovanom roku; je to hlavný zber údajov o počte obyvateľov a demografických udalostí na úrovni SR a na regionálnej úrovni; termín zaslania: do 12 mesiacov po skončení sledovaného roka (31. 12); na základe gentlemanskej dohody sa číselné údaje zasielajú do 11 mesiacov po skončení sledovaného roka (30. 11.).
• zber mikroúdajov o príčinách smrti (2 dátové súbory: "General mortality" a "Neonatal deaths and stillbirths") na úrovni oblastí (NUTS 2); termín: do 24 mesiacov po skončení sledovaného roka (31. 12.); na základe gentlemanskej dohody sa číselné údaje zasielajú do 18 mesiacov po skončení referenčného roka (30. 6.);
• mesačný zber údajov o počtoch zomretých podľa týždňa úmrtia, vekových skupín a pohlavia v SR, v oblastiach (NUTS 2) a v krajoch; ŠÚ SR zasiela Eurostatu údaje do 15 dní po skončení sledovaného mesiaca.
— organizované WHO (každoročný zber údajov o úmrtnosti a obyvateľstve)
— organizované OSN (každoročný zber údajov na účely odhadov detskej úmrtnosti; konzultácie týkajúce sa vybraných globálnych ukazovateľov monitorovania plnenia cieľov Agendy udržateľného rozvoja do roku 2030)
Formát šírenia výstupov plne rešpektuje pokyny na prenos údajov do Eurostatu.

10.6 Dokumentácia o metodike

10.7 Dokumentácia o kvalite

ŠÚ SR je držiteľom certifikátu, ktorý potvrdzuje, že úrad spĺňa požiadavky medzinárodnej normy ISO 9001:2015 pri organizovaní, získavaní, spracovaní a poskytovaní oficiálnych štatistík podľa platných noriem. Súčasne poskytuje dôkaz o tom, že zavedený systém riadenia kvality vytvára vhodné podmienky na ďalšie zlepšenie kvality služieb poskytovaných používateľom a rozvíja úrad smerom k vyššej efektívnosti.
Vízia, poslanie, spoločne uznávané hodnoty a ciele kvality: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/aboutus/key.documents/vision
Politika kvality ŠÚ SR: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/aboutus/key.documents/quality.policy
Deklarácia kvality ŠÚ SR: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/aboutus/key.documents/quality.declaration
Strategická mapa ŠÚ SR: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/aboutus/key.documents/quality.smap
Príručka kvality: https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/aboutus/key.documents/book.of.quality

11 Riadenie kvality

11.1 Zabezpečovanie kvality

Deklarácia kvality vyjadruje základné predstavy a záväzky predsedu a vrcholového manažmentu ŠÚ SR pre politiku kvality ŠÚ SR, ako aj zvyšovanie efektívnosti a účinnosti integrovaného systému manažérstva ŠÚ SR. Politika kvality vychádza z poslania ŠÚ SR poskytovať kvalitné a objektívne štatistické produkty a služby pri dôslednom dodržaní dôvernosti štatistických údajov s cieľom podporiť zvyšovanie informačného a intelektuálneho kapitálu zákazníkov.

11.2 Hodnotenie kvality

ŠÚ SR tvorí technické projekty popisujúce spracovanie údajov (vrátane popisu štatistických kontrol a algoritmov v rámci IŠIS). Samotný proces zberu údajov je zabezpečený pracoviskom ŠÚ SR pomocou štatistických algoritmov a kontrol na zabezpečenie konzistentnosti a úplnosti údajov.

12 Relevantnosť

12.1 Potreby používateľov

Požiadavka vykonávať konzultácie s užívateľmi štatistických informácií je stanovená v samotnom Zákone o štátnej štatistike. Konzultácie pri príprave štátnych štatistických zisťovaní prebiehajú v rámci prípravy Programu štátnych štatistických zisťovaní. Program štátnych štatistických zisťovaní je všeobecne záväzný právny predpis, ktorý zostavuje Štatistický úrad Slovenskej republiky v súčinnosti s ministerstvami, ostatnými ústrednými orgánmi a štátnymi organizáciami. Obsahuje štatistické zisťovania organizované a vykonávané Štatistickým úradom Slovenskej republiky, ministerstvami, ostatnými ústrednými orgánmi a štátnymi organizáciami. Štatistický úrad Slovenskej republiky vydáva program štátnych štatistických zisťovaní vyhláškou v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.
Štatistická rada je stálym poradným orgánom predsedu ŠÚ SR, ktorej úlohou je pripravovať a predkladať návrhy a odporúčania ku konceptom štatistických zisťovaní, konzultovať PŠŠZ.

12.2 Spokojnosť používateľov

Štatistický úrad SR uskutočňuje od roku 2009 v dvojročných intervaloch prieskumy spokojnosti zákazníkov so svojimi produktmi a službami. Cieľom prieskumov je zistiť spokojnosť zákazníkov s produktmi a službami ŠÚ SR, získať informácie o používateľoch, ich záujme a názore na poskytovanie a kvalitu štatistických produktov a služieb. Získané skutočnosti sú cenným zdrojom pre smerovanie ďalších aktivít ŠÚ SR.
Jedným z hlavných cieľov stanovených v Stratégii rozvoja Štatistického úradu SR do roku 2022 je systematicky zvyšovať hodnotu inštitúcie a jej uznanie na národnej a medzinárodnej úrovni. Plnenie uvedeného cieľa úrad monitoruje aj pomocou ukazovateľov dôveryhodnosť ŠÚ SR a miera využívania poskytovaných informácií verejnosťou. ŠÚ SR uskutočňuje prieskumy dôveryhodnosti prostredníctvom externej nezávislej organizácie jedenkrát za 2 roky, so zámerom zabezpečiť objektívnosť výsledkov z pohľadu verejnosti.
Väčšinu používateľov tejto štatistiky tvoria študenti; výskum; ústredné orgány; ostatná verejnosť; medzinárodné organizácie; verejná správa; médiá. V súčasnosti nie sú k dispozícii žiadne informácie o nižšej úrovni spokojnosti používateľov, pokiaľ ide o úplnosť (premenné, členenia), presnosť alebo včasnosť demografickej štatistiky a štatistiky migrácie.

12.3 Úplnosť štatistických informácií

Demografická štatistika na medzinárodnej úrovni sa spracúva v súlade s legislatívou EÚ (Nariadenie (EÚ) č. 1260/2013 o európskej demografickej štatistike, Nariadenie (ES) č. 862/2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane, Nariadenie (ES) č. 1338/2008 o štatistikách Spoločenstva v oblasti verejného zdravia a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a Nariadenie (ES) č. 223/2009 o európskej štatistike) a v súlade so zásadami Kódexu postupov pre európsku štatistiku. Na národnej úrovni zohľadňuje požiadavky Programu štátnych štatistických zisťovaní.

13 Presnosť a spoľahlivosť

13.1 Celková presnosť

-

13.2 Výberové chyby

-

13.3 Nevýberové chyby

-

14 Včasnosť a dochvíľnosť

14.1 Včasnosť

Nevyskytlo sa žiadne časové oneskorenie zverejnenia a poskytnutia údajov.

14.2 Dochvíľnosť

Údaje sa zverejňujú v súlade s “Kalendárom prvého zverejnenia” (základné údaje), “Kalendárom zverejňovania publikácií” a s “Harmonogramom aktualizácie verejnej databázy DATAcube.”.
Na portáli ŠÚ SR sa zverejňujú definitívne ročné údaje v lehote do 90 dní po skončení referenčného roka (t. j. po spracovaní ročnej bilancie obyvateľstva) a štruktúry obyvateľov v lehote do 4 mesiacov po skončení referenčného roka. Predbežné mesačné údaje sa zverejňujú v lehote do 60 dní po skončení referenčného mesiaca.

15 Porovnateľnosť a koherentnosť

15.1 Geografická porovnateľnosť

V roku 1996 sa v zmysle zákona NR SR č. 221/1996 Z. z. zmenilo územné a správne usporiadanie Slovenskej republiky, keď bolo s platnosťou od 1. 8. 1996 vytvorených 8 krajov a 79 okresov, čím sa nahradilo územné a správne členenie SR platné do 30. júla 1996 (4 regióny – hl. m. SR Bratislava, Západné Slovensko, Stredné Slovensko a Východné Slovensko a 38 okresov).

Regionálne členenie v regionálnych demografických tabuľkách poskytovaných Eurostatu je v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 o zostavení spoločnej nomenklatúry územných jednotiek pre štatistické účely (NUTS), v znení neskorších predpisov. Nariadenie (ES) č. 1059/2003 predstavuje právny rámec pre regionálnu klasifikáciu na účely zberu, zostavovania a šírenia harmonizovaných regionálnych štatistík v Únii.

Vyhláška ŠÚ SR č. 438/2004 Z. z., ktorou sa vydáva klasifikácia štatistických územných jednotiek, vychádza z princípov medzinárodnej klasifikácie NUTS. Upravuje klasifikáciu štatistických územných jednotiek pre potreby regionálnej štatistiky, na poskytovanie porovnateľných údajov regionálnej štatistiky v rámci Európskeho štatistického systému a na analytické účely.

15.2 Porovnateľnosť v čase

Časové rady základných štatistických ukazovateľov za Slovensko sú dostupné od roku 1920. Časové rady rozčlenené podľa súčasného územného a správneho usporiadania SR (t. j. 8 krajov a 79 okresov, zriadených zákonom NR SR č. 221/1996 Z. z.) sú dostupné od roku 1996 (od roku 1993 sú v tomto územnom členení dostupné prehľady o stave a pohybe obyvateľstva a vybrané údaje o demografických procesoch).
V rokoch, v ktorých sa konalo sčítanie obyvateľstva sú zlomy v časových radoch počtu obyvateľov. Od roku 2011 sa stredný stav obyvateľstva počíta ako aritmetický priemer počiatočného a koncového stavu obyvateľstva v referenčnom roku. Do roku 2010 sa stredný stav spracovával bilančnou metódou k 1. 7. referenčného roka, zmena vyplýva z postupov zaužívaných v európskom priestore.
V roku 2012 sa zmenilo spracovanie štatistiky narodených: kým do roku 2011 boli do počtu narodených započítavané i deti narodené v zahraničí matkám s trvalým pobytom v SR, od roku 2012 sú do štatistiky narodených započítavané len deti narodené na Slovensku a do počtu obyvateľov SR sa započítajú len tie deti narodené v zahraničí, ktoré boli prihlásené na trvalý pobyt v SR (t. j. sú zarátavané do počtu prisťahovaných pri prvom prihlásení na trvalý pobyt v SR).
Úmrtnosť obyvateľstva v Slovenskej republike podľa príčin smrti sa od 1. januára 1994 spracováva podľa Medzinárodnej štatistickej klasifikácie chorôb a príbuzných zdravotných problémov v znení 10. revízie (MKCH-10).

Mesačné a štvrťročné údaje v databáze DATAcube. (t. j. vo vetve menu / Demografia a sociálne štatistiky / Obyvateľstvo / Stav a pohyb obyvateľstva / 1.1.1.2 - Stav a pohyb obyvateľstva) sú triedené podľa obdobia štatistického spracovania demografických udalostí.

15.3 Prierezová koherentnosť

Štatistický úrad SR je jediný poskytovateľ údajov o stave obyvateľstva pre štátnu štatistiku v SR.

15.4 Vnútorná koherentnosť

Štatistické zisťovanie o pohybe obyvateľstva sa týka všetkých obyvateľov SR, bez ohľadu na štátne občianstvo, ktorí majú na území Slovenskej republiky trvalý pobyt.

16 Náklady a záťaž respondentov

-

17 Revízia údajov

17.1 Politika revízií

-

17.2 Revízia údajov v praxi

-

18 Štatistické spracovanie

18.1 Zdrojové údaje

Údaje o obyvateľstve vychádzajú z výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov. V medzicenzovom období sa priebežne aktualizujú bilančnou metódou na základe údajov z vyčerpávajúceho štatistického zisťovania o pohybe obyvateľstva, ktoré každoročne organizuje ŠÚ SR individuálnymi štatistickými hláseniami radu OBYV 1-5/12 (o uzavretí manželstva, narodení, úmrtí, rozvode a sťahovaní).

18.2 Periodicita zberu údajov

Mesačne (údaje o uzavretých manželstvách, narodených, zomretých, rozvodoch, sťahovaní)

Štvrťročne (údaje o potratoch)

18.3 Zber údajov

Údaje pre demografickú štatistiku sa získavajú zo štatistického zisťovania o prirodzenom a migračnom pohybe obyvateľstva, ktoré každoročne organizuje Štatistický úrad SR štatistickými hláseniami radu OBYV 1-5/12. Štatistické zisťovanie o pohybe obyvateľstva sa týka celej populácie v SR (t. j. osôb, bez ohľadu na štátne občianstvo, ktoré majú na území SR trvalý pobyt).

Je to vyčerpávajúce zisťovanie, organizované a vykonávané na základe Programu štátnych štatistických zisťovaní. Program štátnych štatistických zisťovaní je legislatívny dokument, podľa ktorého vzniká spravodajským jednotkám podľa § 18 ods. 3 zákona NR SR č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike spravodajská povinnosť vzťahujúca sa na všetky štatistické zisťovania.
Zber údajov sa zabezpečuje prostredníctvom spravodajských jednotiek, ktorými sú matričné úrady, zdravotnícke zariadenia, príslušné súdy, ohlasovne pobytu obecných a mestských úradov, pracoviská Ministerstva vnútra SR pre cudzincov a osobitná matrika pre registráciu udalostí týkajúcich sa občanov SR v zahraničí.
Zisťovanie a základné spracovanie demografickej štatistiky je v SR založené na individuálnych hláseniach o jednotlivých demografických udalostiach u každej osoby s trvalým pobytom na území SR:
• OBYV 1-12 (Hlásenie o uzavretí manželstva)
• OBYV 2-12 (Hlásenie o narodení)
• OBYV 3-12 (List o prehliadke mŕtveho a štatistické hlásenie o úmrtí)
• OBYV 4-12 (Hlásenie o rozvode)
• OBYV 5-12 (Hlásenie o sťahovaní)
Štatistika uzavretých manželstiev sa získava spracovaním Hlásenia o uzavretí manželstva (OBYV 1-12). Spravodajskými jednotkami sú matričné úrady.
Štatistika narodených sa získava spracovaním Hlásenia o narodení (OBYV 2-12). Spravodajskými jednotkami sú matričné úrady. Matrika pred zaslaním štatistického hlásenia na ŠÚ SR overí vierohodnosť a úplnosť údajov vyplnených zdravotníckym zariadením pri narodení dieťaťa.
Štatistika zomretých sa získava spracovaním Listu o prehliadke mŕtveho a štatistického hlásenia o úmrtí (OBYV 3-12). Spravodajskými jednotkami sú matričné úrady. Matrika pred zaslaním štatistického hlásenia ŠÚ SR overí vierohodnosť a úplnosť údajov vyplnených lekárom pri prehliadke, resp. pitve zomrelého.
Štatistika rozvodov sa získava spracovaním Hlásenia o rozvode (OBYV 4-12). Spravodajskými jednotkami sú okresné (krajské) súdy.
Štatistika sťahovania sa získava spracovaním Hlásenia o sťahovaní (OBYV 5-12). Spravodajskými jednotkami zodpovedajúcimi za správnosť vyplnenia hlásení o sťahovaní sú: obecné a mestské úrady a pracoviská Ministerstva vnútra SR pre cudzincov (oddelenia cudzineckej polície).
Do demografickej štatistiky je od roku 1958 zahrnutá aj štatistika potratov a umelých prerušení tehotenstva. Údaje preberá štátna štatistika z rezortného informačného systému Ministerstva zdravotníctva SR. Údaje o potratoch vytvára Národné centrum zdravotníckych informácií v Bratislave spracovaním Žiadosti o umelé prerušenie tehotenstva a Hlásenia o spontánnom potrate a umelom prerušení tehotenstva.

18.4 Validácia údajov

V procese zberu údajov sa realizujú automaticky kontroly, ktorých účelom je kontrola komplexnosti a vzťahov medzi premennými. Z pohľadu závažnosti chýb sa rozlišujú informatívne oznamy (t. j. upozornenia) a závažné chyby, ktoré musia byť opravené alebo odôvodnené spravodajskou jednotkou.

18.5 Spôsob spracovania údajov

Demografická štatistika sa odvíja od výsledkov jednotlivých sčítaní obyvateľov. Údaje zistené sčítaním tvoria základ na bilancovanie počtu a štruktúr obyvateľstva v období medzi sčítaniami obyvateľstva.

Údaje o počte obyvateľov k 31. 12. sú vypočítané bilančnou metódou z východiskových stavov k 1. 1., počtov živonarodených, zomretých a registrovaných zmien trvalého pobytu v príslušnom roku.
Spracovanie demografickej štatistiky prebieha v režime mesačného spracovania a v režime ročného podrobného spracovania. Pri spracovávaní údajov o pohybe obyvateľstva v mesačnom režime ide o individuálne udalosti úradne registrované v danom období. V dôsledku možných posunov úradnej registrácie demografických udalostí spravodajskou jednotkou (matričným úradom, ohlasovňou pobytu, okresným súdom), skutočný dátum demografickej udalosti nemusí byť zhodný s termínom (obdobím) štatistického spracovania. Z tohto dôvodu, mesačné a štvrťročné údaje o počte, pohybe a o prírastkoch obyvateľov, spracované a publikované v mesačnom režime, majú charakter predbežných údajov. Rovnaký charakter majú aj vypočítavané relatívne údaje. Úhrnné (kvantitatívne) údaje za rok (napr. počet uzavretých manželstiev, narodených, zomrelých) sú definitívne. Prvé definitívne údaje sú k dispozícii do 3 mesiacov od skončenia sledovaného roka.

18.6 Úprava údajov

-

19 Poznámka

-